

Voorwoord

De overgang van het lager naar het voortgezet onderwijs vraagt nogal wat energie van kind, ouders en leerkrachten. In de meeste gevallen zal dit proces met enige, soms heftige, turbulentie verlopen. Naar verloop van tijd heeft iedereen zijn rol en positie bepaald en keert de rust weer. Voor kinderen is het een belangrijke stap in het proces naar volwassenwording. De verandering van de onderwijssituatie draagt sterk bij aan de bewustwording van het feit dat er een levensfase is afgesloten. Het kind wordt puber. Zowel lichamelijk als geestelijk nadrukkelijker aanwezig. En zo hoort dat ook!

Voor een bepaalde categorie kinderen is deze turbulente overgangsfase extra complex. Zij hebben eigenschappen waardoor extra aandacht nodig is voor de overgang van basis naar voortgezet onderwijs. Juist hun unieke kenmerken dwingen de betrokkenen om extra aandacht aan dit proces te geven. Maar hoe moet dat dan gebeuren?

Vanuit hun specifieke rol en achtergrond hebben de auteurs vastgesteld dat een bruikbaar instrument om dit proces te ondersteunen niet echt voorhanden is. Met dit werkboek wordt gepoogd om in deze behoefte te voorzien.

Qua vorm is gekozen voor een werkboek. Waarom een werkboek? Belangrijk is het besef dat de nadruk in deze ontwikkelingsfase van een kind ligt op het “werken” en niet op “boek”. Een boek suggereert namelijk dat de gebruikers “lezers” zijn. Over dit onderwerp is echter genoeg te lezen, zonder dat de lezers praktisch gezien bij de hand worden genomen. Het is ook geen handboek, dat naar behoefte uit de kast kan worden genomen en als naslagwerk worden gebruikt. In dit werkboek worden betrokken meegenomen vanuit hun professe als ouder, docent of therapeut. Het is de bedoeling dat dit werkboek altijd op tafel ligt tijdens de begeleiding van of gesprek met of over het kind. Het is een levend document dat voortdurend wordt aangevuld en geactualiseerd.

De kracht zit in de chronologische en integrale aanpak vanaf groep 7 tot het eind van groep 1. De “schok” van de overgang wordt hiermee gespreid over een periode van meer dan 2 jaar, waarin het kind stapsgewijs vanuit de verschillende rollen bij de hand wordt genomen. De kans op een succesvolle overgang is daarmee niet alleen vergroot. Voor ouders ontstaat rust doordat het proces helder en overzichtelijk verloopt. Docent en therapeut zien samenhang in hun bijdragen ontstaan waardoor het effect wordt vergroot. Uiteindelijk zal met minder inspanning een beter resultaat worden bereikt, met minder kans op uitval in het voortgezet onderwijs.

Dit werkboek is niet bedoeld om een absolute waarheid neer te zetten. Ook niet als miskenning van de vele inspanningen die er al zijn geweest om de overgang van primair naar voortgezet onderwijs makkelijker te maken. Het wil veeleer worden gezien als erkenning van de worsteling van vele ouders en professionals met de vraag hoe alles en iedereen op een goede manier bij elkaar gebracht kan worden, om het kind te helpen naar een veilige en succesvolle stap in zijn of haar onderwijs carrière. De schrijvers staan open voor opbouwende kritiek en ideeën (in welke vorm dan ook) die helpen om dit werkboek te verbeteren.

1.2 Is het al zo ver?

Veel ouders realiseren zich te laat dat de schoolkeuze voor de deur staat. Zeker voor kinderen die wat extra aandacht nodig hebben geldt, dat de overgang naar het voortgezet onderwijs al begint in groep 7 van het primair onderwijs met bewustwording en oriëntatie. Dat is het moment dat al keuzes kunnen worden gemaakt welke ontwikkelingsaspecten nog in groep 8 gerealiseerd of verbeterd zouden moeten worden. Wat heeft het kind nodig om straks in de nieuwe leeromgeving te kunnen functioneren? Qua leerstof en toetsen wordt groep 8 al voor een belangrijk deel ingevuld. De resterende tijd is schaars. In de laatste fase van groep 8 is er nog tijd nodige voor leuke en leerzame zaken als een musical, het kamp of de werkweek, etc. Maar dit zijn ook juist de activiteiten waar de kansen liggen om te investeren op andere dan cognitieve vaardigheden van het kind.

Deze werkmap werkt er naar toe dat aan het begin van groep 8 de ontwikkelaspecten en wensen van kind, ouders, leerkrachten en therapeuten bekend zijn en met elkaar gedeeld worden. Er kunnen dan heldere afspraken gemaakt worden, wie welke taak voor zijn rekening neemt en wanneer. Wat mag van elkaar verwacht worden en hoe wordt het contact onderling geregeld. En hoe blijven alle betrokkenen van “elkaars” voortgang op de hoogte? Een goede afstemming is van het cruciaal belang.

In de komende hoofdstukken zal worden uitgewerkt vanuit welk perspectief taken worden opgepakt. Er worden werkbladen aangeleverd waarmee afspraken en resultaten worden vastgelegd. Daarnaast is er een communicatiestructuur waarmee de integrale betrokkenheid wordt geborgd.

